

Avdelningen för ekonomisk statistik
Enheten för prisstatistik

Korgeffekten 2021

Bakgrund

En gång per år uppdateras sammansättningen av den produktkorg som ligger till grund för beräkningarna av KPI, KPIF och relaterade inflationsmått. Enskilda produktgrupper tas bort från korgen och andra tillkommer, och samtidigt uppdateras konsumtionsvikterna för befintliga grupper. Därutöver räknas indextal på produktgruppsnivå för föregående år om för att ta in eventuella revideringar i rapporterade prisuppgifter samt uppdaterad viktinformation på mikronivå.

De sammanlagda uppdateringar som görs vid årsskiftet ger upphov till en teknisk effekt på index som brukar benämnas "korgeffekt". Korgeffekten visar hur mycket inflationstakten respektive månadstakten i januari påverkas av de olika uppdateringar som gjorts vid årsskiftet. I samband med publiceringen av januariindex redovisar SCB korgeffekten för innevarande år. En beskrivning av hur korgeffekten beräknas återfinns i slutet av föreliggande PM. För en mer detaljerad beskrivning av hur korgeffekten fungerar hänvisas till dokumentet "[Korgeffekten – Effekten av årliga uppdateringar på KPI:s förändringstal](#)", tillgängligt via SCBs hemsida under rubriken "Fördjupad information".

Korgeffekter i januari år 2021

Korgeffekten på månadstakten i såväl **KPIF** som **KPI** uppgår i januari 2021 till **-0,35** procent.

Korgeffekten på årstakten i **KPIF** och **KPI** uppgår under samma period till **+0,16** respektive **+0,15** procent.

Den relativt kraftiga korgeffekten på månadstakten förklaras till stor del av att SCB använt en justerad metod för att beräkna årets vägningstal, vilken innebär att de konsumtionsskiften som ägt rum under pandemiåret 2020 påverkar storleken på årets korgeffekt. SCB uppskattar att korgeffekten på månadstakten i KPI i januari 2021 hade varit -0,05 procent om vägningstalen tagits fram på samma sätt som vanligt.

De grupper som bidrog mest till den negativa korgeffekten på månadstakten i såväl KPI som KPIF var *Transporttjänster* (COICOP 07.3), *Audiovisuell och fotografisk utrustning och datorutrustning* (COICOP 09.1) och *Restauranger* (COICOP 11.1). Bland annat *Drift av fordon* (COICOP 07.2) bidrog uppåt.

Vad gäller korgeffekten på årstakten i KPI så uppskattar SCB att den i januari 2021 hade varit -0,02 procent om vägningstalen tagits fram med ordinarie metod.

De grupper som bidrog mest till den positiva korgeffekten på årstakten var *Transporttjänster* (COICOP 07.3) och *Paketresor* (COICOP 09.6) medan *Audiovisuell och fotografisk utrustning och datorutrustning* (COICOP 09.1) istället bidrog nedåt.

I tabell 1 och 2 redovisas korgeffekter på årstakten i KPIF och KPI för hela året.¹

Jämförelser mot tidigare år

Den genomsnittliga korgeffekten på månadstakten i januari har under perioden 2017-2021 varit -0,23 procent för KPIF och -0,22 för KPI. Den genomsnittliga korgeffekten på årstakten i januari har under samma period varit -0,04 procent för KPIF och -0,05 procent för KPI. I tabell 1 och 2 redovisas historiska korgeffekter sedan 2017 för KPIF respektive 2010 för KPI.²

Tabell 1: Korgeffekter på årstakten i KPIF 2017-2021 (i procent). Storleken på korgeffekten på årstakten i december sammanfaller även med storleken på korgeffekten på månadstakten i januari.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2017	-0,08	-0,10	-0,12	-0,09	-0,12	-0,13	-0,12	-0,10	-0,10	-0,08	-0,13	-0,10
2018	0,00	-0,02	-0,14	-0,16	-0,15	-0,20	-0,21	-0,20	-0,18	-0,17	-0,17	-0,16
2019	-0,14	-0,12	-0,12	-0,15	-0,16	-0,13	-0,12	-0,17	-0,17	-0,20	-0,19	-0,16
2020	-0,14	-0,17	-0,12	-0,23	-0,23	-0,20	-0,30	-0,24	-0,27	-0,31	-0,32	-0,40
2021	0,16	0,08	0,05	0,00	0,01	-0,27	-0,47	-0,18	-0,02	-0,07	-0,02	-0,35
Medel	-0,04	-0,07	-0,09	-0,13	-0,13	-0,19	-0,24	-0,18	-0,15	-0,17	-0,17	-0,23

Tabell 2: Korgeffekter på årstakten i KPI 2010-2021 (i procent). Storleken på korgeffekten på årstakten i december sammanfaller även med storleken på korgeffekten på månadstakten i januari.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2010	-0,16	-0,31	-0,31	-0,35	-0,38	-0,42	-0,52	-0,57	-0,52	-0,50	-0,47	-0,46
2011	-0,17	-0,14	-0,17	-0,16	-0,21	-0,18	-0,09	-0,14	-0,07	0,02	-0,02	0,09
2012	-0,27	-0,31	-0,38	-0,43	-0,41	-0,44	-0,45	-0,45	-0,43	-0,44	-0,43	-0,44
2013	0,01	0,02	0,01	0,02	0,03	0,06	0,06	0,04	0,01	0,06	0,09	0,07
2014	-0,03	-0,04	-0,08	-0,07	-0,05	-0,02	-0,07	-0,11	-0,06	-0,06	-0,06	-0,08
2015	-0,01	-0,01	-0,03	-0,05	-0,05	-0,05	-0,07	-0,07	-0,01	-0,06	-0,05	-0,03
2016	-0,12	0,01	-0,10	-0,05	-0,02	-0,05	-0,02	-0,04	-0,03	-0,03	-0,01	0,00
2017	-0,14	-0,15	-0,18	-0,14	-0,15	-0,15	-0,13	-0,11	-0,11	-0,08	-0,12	-0,09
2018	0,01	0,00	-0,11	-0,14	-0,14	-0,19	-0,19	-0,18	-0,16	-0,15	-0,14	-0,12
2019	-0,14	-0,11	-0,12	-0,15	-0,15	-0,12	-0,11	-0,16	-0,16	-0,19	-0,18	-0,14
2020	-0,13	-0,17	-0,11	-0,23	-0,23	-0,20	-0,30	-0,24	-0,27	-0,31	-0,31	-0,39
2021	0,15	0,06	0,05	-0,01	0,00	-0,27	-0,47	-0,19	-0,04	-0,08	-0,04	-0,35
Medel	-0,08	-0,10	-0,13	-0,15	-0,15	-0,17	-0,20	-0,19	-0,15	-0,15	-0,15	-0,16

¹ För en mer detaljerad analys av korgeffekten i januari 2021 hänvisas också till dokumentet "Korgeffekten – Effekten av årliga uppdateringar på KPI:s förändringstal", tillgängligt via SCBs hemsida under rubriken "Fördjupad information".

² Nuvarande beräkningsmetod används sedan 2020 och korgeffekter enligt denna finns tillbakaräknade till 2010 för KPI och till 2017 för KPIF.

Teknisk beskrivning³

Korgeffekten på årstakten i KPI för månad m år y beräknas enligt:

$$K_{y-1,m}^{y,m} = \frac{ArAr_{y-3}^{y-2} \times L_{y-2}^{y-1,m}}{ArMan_{y-3}^{y-1,m}} - 1 \quad (1)$$

där $ArAr_{y-3}^{y-2}$ är den senaste årslänken, $ArMan_{y-3}^{y-1,m}$ är föregående års månadslänk och $L_{y-2}^{y-1,m}$ är en speciallänk konstruerad enligt samma princip som årets månadslänk, men under antagande om att priserna för samtliga produktgrupper varit oförändrade sedan samma period föregående år. Formel (1) kan tolkas som den årsförändring KPI skulle uppvisa om inga prisförändringar alls skett sedan samma period föregående år.

Korgeffekten på månadstakten i KPI för januari år y beräknas enligt samma logik som:

$$K_{y-1,12}^{y,1} = \frac{ArAr_{y-3}^{y-2} \times L_{y-2}^{y-1,12}}{ArMan_{y-3}^{y-1,12}} - 1 \quad (2)$$

Från formel (1) och (2) inses att storleken på korgeffekten på månadstakten i januari är densamma som storleken på korgeffekten på årstakten i december. För övriga månader uppstår ingen korgeffekt på månadstakten.

Bidrag till korgeffekten för en viss undergrupp, u , beräknas som:

$$\begin{aligned} K_{y-1,m}^{y,m}(u) &= \left(\frac{ArAr_{y-3}^{y-2}}{ArMan_{y-3}^{y-1,m}} \right) \cdot V_y(u) \cdot [L_{y-2}^{y-1,m}(u) - 1] \\ &- \left(\frac{1}{ArMan_{y-3}^{y-1,m}} \right) \cdot V_{y-1}(u) \cdot [ArMan_{y-3}^{y-1,m}(u) - 1] \\ &+ \left(\frac{1}{ArMan_{y-3}^{y-1,m}} \right) \cdot W_{y-2}(u) \cdot [ArAr_{y-3}^{y-2}(u) - 1] \end{aligned} \quad (3)$$

där $V_y(u)$ är undergruppens vägningstal i månadslänken år y , $V_{y-1}(u)$ är motsvarande vägningstal i föregående års månadslänk och $W_{y-2}(u)$ är undergruppens vägningstal i årslänken. De indexlänkar i formel (3) som inte är skrivna som en funktion av u avser totala KPI.

Korgeffekten på KPIF beräknas på samma sätt som för KPI, men baserat på de produktgrupper som ingår i KPIF. Alla länkar i formlerna (1) – (3) avser då KPIF istället för KPI.

³ För en beskrivning av KPI:s indexkonstruktion hänvisas till dokumentet "Statistikens framställning Konsumentprisindex 2021", tillgängligt via SCB:s hemsida. Där beskrivs också de olika länkar och vägningstal som ingår i konstruktionen i närmare detalj.

Förfrågningar:

Olivia Ståhl
Tfn: 010-479 46 35
E-post: Olivia.Stahl@scb.se

John Eliasson
Tfn: 072-084 4012
E-post: John.Eliasson@scb.se